

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótalajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A magyar nemzet husvétja.

Régen nem volt a magyar nemzetnek ilyen örömteljes husvétja, mint a mostani. A magyar szívet már-már teljesen összefacsarta a hazafias bú és fájdalom, a magyar lélek már-már kétségbe esett afölött, hogy a szent alkotmányt ujólag veszedelem fenyegeti s hogy az abszolutizmusnak nehéz átka kísértett ismét. És íme a husvétii ünnepek felvirradtára egy csapásra eloszlott a bú, a fájdalom és a kétségbeesést a hazafias öröm és lelkesedés váltotta fel, fűszerezve a remény és bizalom éltető erejével.

A husvét a kálvária-járás, a sok méltatlan, jogtalan és igazságtalan szenvedés után a dicsőség-teljes feltámadást jelenti. Ez a nemzet is sokat szenvedett; ezer méltatlan, jogtalan és igazságtalan támadás érte. Legutóbb is nehéz megpróbáltatásoknak volt kitéve. És íme az Isten igazságának győzelmi ünnepén diadalt aratott a magyar nemzet igazsága is: a keserű pohár elmúlt tőle és elhárultak az alkotmányt fenyegető veszélyek.

Boldog, kellemes és kedves husvétja van tehát ez évben a magyarnak. Rá is szolgált már erre ez az agyongyötört nép.

Véleményünk szerint azonban a jogosult örömmek nem szabad bennünket elvakítani. Aldozunk örömeinknek, de aztán higgadtan mérlegeljük a változott helyzetet és vessük meg csakhamar a jövőendő komoly magatartásunk alapját. Mert könnyen úgy járhatunk, mint az egyszeri gyermek, aki nagyon áhítozott a piros tojás után, sokat sirt és szenvedett érte. Mikor aztán sok keserű köny után megkapta, alig pár pillanat után a saját vigyázatlanságából a tojás összetört. Persze, erre még több keserű köny patakzott le a gyermek arcáról.

Ezzel a példával azt akarjuk illusztrálni, hogy a szerény véle-

ményünk szerint a változott helyzettel szemben mi a magyar nemzetnek, ezen ország polgárságának első és legfőbb kötelessége? Ez a kötelesség nem más, mint az óvatosság és a vigyázat!

Mi sohasem tartoztunk a volt ellenzék valamely pártjához. Ezt lojálisan bevalljuk. De azt száz és száz alkalommal hangsúlyoztuk, hogy a volt uralkodó pártot tiszta, önzetlen hazafiságból támogattuk és nem egyszer hangos szóval hirdettük, hogy mi épen úgy örülnénk, mint bárki más, ha az ellenzéki pártoknak az ország nemzeti irányban való fejlődése szempontjából sikerülne valamit kivívni. Így gondolkoztunk mindig, hangsúlyozván, hogy csak az eszközök és módok különböztethetők meg egymástól a pártokat, de a végső szempontjából minden pártnak és minden magyar embernek egy törekvése lehet. Ez a mi szent hitünk és meggyőződésünk ma is.

Ha ez volt mindig az álláspontunk, nem vádolhat senki sem még bennünket, hogy most a politikai fordulat fölött örömeinket fejezzük ki. Mert mi történt? Az ellenzék vezető emberei alakítottak kabinetet, ők vették át a kormányzást. Mit hirdettek, mit akartak eddig ők? Be kell mindenkinek ismernie, hogy a nemzeti megerősítés szempontjából többet követeltek s az ország függetlensége felé radikálisabban akartak haladni, mint az eddig uralkodó és általunk is támogatott párt, amely — a mi véleményünk szerint — hazafias meggyőződésében azt hitte, hogy az általa választott mérsékeltabb mód lassabban bár, de biztosabban vezet célhoz. És most is, amikor megalakították a kabinetet, elveiket tovább hirdetik és kilátásba helyezik, hogy a hatalom polcán is tovább küzdenek a végcéért: Magyarország nemzeti fejlesztésének betetőzéséért. A radikális magyar

nemzeti politika vezérei a kabinetben ülnek; elveiket tovább hirdetik s ígérnek, hogy azok teljes kivivásáért tovább küzdenek; öfelsége mindezt tudomásul veszi. Ez a helyzet.

Ezen helyzet fölött minden magyar embernek örülni kell, mert ha nem örül a lelke mélyén őszintén, akkor nem is igaz fia ennek a hazának.

Az említett óvatosságnak és vigyázatnak abban kell megnyilvánulnia, hogy az öröm legyen általános. Még azok is, akik a változott helyzet következtében a hatalom polcáról lekerültek, fojtsák el lelkükben a bukással járó és igen természetes keserűséget és vigasztalják magukat azzal, hogy bukásuk áldozat a szebb jövőért. Nézetünk szerint minden ellentétnek meg kell szünnie, el kell simulnia és minden magyar embernek támogatni kell a mostani kabinet törekvéseit. Magyar nemzeti szempontból eddig csak a bizalomra tették magukat a kabinet tagjai érdemessé; egyelőre tehát indokolatlan és hazafiatlan dolog volna az ellenük való küzdelem. Az egyenetlenkedés és a széthúzás ezeréves átka ennek a népnek; most, amikor egy szebb jövő reménye kecsegtet, ki kell vetkőznünk ebből az ősi bűnből és vállvetve támogatni kell azokat, akik a szép jövőt ígérnek. Mert hiszen ők is csak úgy érhetnek el sikert, ha a magyar nemzet tömör sorokban támogatja őket. A széthúzás az ő erejüket is meg fogja törni és akkor nem jutunk egy lépéssel sem előbbre.

Erős a meggyőződésünk, szent a hitünk, hogy ez a husvét csak úgy válik a messze jövőre kihatólag örömteljessé, ha a magyar nemzet félretesz minden torzsalkodást és egy szívvel-lélekkel támogatja azokat, akik a független magyar nemzeti állam gyorsabb kiépítésére vállalkoztak.

Jézus sirjánál.

— Husvétii imádság. —

Kisértelek utolsó utadon,

Én Jézusom:

Szívem fuldoklott a „Feszítsd meg“-ekben

Én édes Jézusom!

S bár Getsemaned titkát rég tudom

Én Jézusom:

Mégis a bűnnek, úgy tetszék, nagy ára,

Te bűntelen voltodnak kínhalála

Én édes Jézusom!

Csak most megállván áldott sírodon

Én Jézusom:

Békül ki lelkem bús Nagypéntekeddel:

A „minden“ érzem, itt „végeztetett el,“

Én édes Jézusom!

— *Oh vigy magaddal ezen az úton,*

Én Jézusom!

Éadd verjenek meg gúnnyal, szájalommal,

Csak áldd meg ilyen nagy diadalommal

Észményimet, én édes Jézusom!!

Szabolcska Mihály.

Husvét.

Nagy - szerda, zöld - csütörtök, nagy-péntek, Krisztus föltámadása, husvétii piros tojás, husvétii bárány, öntözgetés — megannyi mutató kéz a lélek számára, hogy merre van az ut az égbe! És ha a hívő müzümán legalább egyszer életében Mekkába zarándokol, miért ne tennék mi legalább egyszer az évben egy

utat az égbe, mikor az sokkal közelebb fekszik hozzánk? Ki se kell mennünk, itt van a szobánkban, körülöttünk, csak nézzünk szerető szívvvel szeretteink szemébe, ha nem látjuk-e meg benne a Krisztus föltámadásáról szóló magasztos allegóriát, kinszenvedéseivel, megdicsőüléssel?

Minden családi körben külön-külön ismétlődik ez a fenséges üdvösségi kép. Minden ember külön-külön viszi az élet sulyos kereszt-fáját a megváltás Golgothájára, mindegyik homloka töviskoronával van körül foglva. A Kaiások sem hiányzanak, valamint azok sem, a kik az epekedő ajkakat ecettel áztatják. Hányszor nem fohászkozik föl az ember: „Istenem, Istenem, miért hagytál engem!“ — és mindannyiszor föltámasztja őt halottjából a szerettei iránti szeretet és a küzdelemben edződő magasztos üdvösségi hit. És a küzdelem utáni pihenés, a hű nő a férjtől, a hű férj a nőtől támogatva és a hű szeretők végre egymásban önönmagukat megtalálva: igazi husvétii ünnepek; a kedves gyermekek igazi husvétii báránykák, igazi engesztelő áldozatok, melyekből a lélek megtisztul és a szív megerősödik. Oh, szép magasztos ünnep a husvét, mikor a szív a benne rejlő magasztos igazságokat maga is átérzte, maga is átélte.

És évről-évre közelebbre eresz-

kedik alá az ég a földre. Nem olyan régi még annak az ideje, mikor azt hitték az emberek, hogy az a kék boltozat fenn a magasban az ég és azontul kezdődik az Isten országa. Ott laknak az angyalok és oda szállnak fel a meghaltak lelkei. — Most mindnyájan tudjuk, hogy ugyanaz az ég, a mi fejünk fölött boltozódik, körülöttünk is van, minden lélekzetvétellel egy kis eget szívünk be; ennélfogva az Isten országának is a szívünkben kell lennie és a léleknek nem szükséges az égbe szállni, mert testestül-lelkestül már is az égben vagyunk. Az angyalokat is magunkban kell elszállásoltatnunk, különben nincsen is hová lenniök; pedig mi volna a föld angyalok nélkül. — Oh, szép ünnep a husvétii ünnep! Szinte érezni: az angyalok mint zengik a megváltás himnuszait — a szívekben.

Mert Isten feltámadt! Égen, földön, hegyen-völgyön minden napsugár, zengő kis madár azt a boldogító ígét hirdeti, hogy a szeretet minden évben újra éled. Mikor a föld keble megdobb, ugyanakkor az emberi lélekben is minden évben feltámad újra a szeretet istene és miként ott ezer meg ezer növény, itt ezer meg ezer érzés fakad a szeretet leheletétől, ezer meg ezer nemes elhatározás kívánkozik a napvilágra. Így köti össze a világ-mindenséget, az anyagot és szel-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

A színészet és a szinpad történetéből.

(A zombori Szabad Lyceumban előadta Prokópy Imre.)

(Folytatás.)

Nézzük már most, milyen volt a görög színészet. Említettem már, hogy a tragédia legrégibb stádiumában a kóruossal csak egyetlen színész állt szemben, aki később váltott álarcok segítségével és más-más, a szerephez alkalmazott jelmezben különböző szerepeket játszott. Aischylos ehhez még egy másik színészt adott, amivel a szorosán vett szinpad akció, melynek addig a kóruossal szemben alárendelt szerepe volt, egyszerre főtényezővé vált. Ebben a határozott fölnyében a Sophokles kezdeményezésére bevezetett harmadik színész aztán még megerősítette. Ez a három színész képességének és rátermettségének foka szerint bizonyos rangsorban állott s ennek alapján első- vagy főszínésznek (protagonista), másod- (deutagonista) és harmadrendű színésznek (tritagonista) nevezték. A tragédia színészei soha-

sem léphettek fel a vigjátékban és fordítva. A nő szerepeket is férfiak játszották, mely feladatukat a kötelező álarc jelentékenyen megkönnyítette. Ez a körülmény a mai primadonna-kultusz fanatikus hivatás és Thalia papnőinek áldozatkész mecenásait kissé furcsán érintheti, de a görög s majdnem kétezer év múlva a Shakespeare színház közönsége egyáltalában nem érezte a színészetnek ezt a ma már szinte elképzelhetetlen hiányát. Ha egyrészt meggondoljuk, hogy asszonyi hang alig lett volna képes a roppant terjedelmű színházat betölteni, másrészt pedig meggondoljuk, hogy görög szokás szerint a nő el volt tiltva minden nyilvános szerepléstől, akkor talán megértjük a gyöngye nemnek a görög szinpadról való száműzését.

A görög színész eredetileg Dionysos szolgája volt s mindvégig annak is tekintették, ami a nép előtt bizonyos nimbust adott neki. Tekintélyét növelte még az a körülmény is, hogy a legnagyobb költők, mint Aischylos és Sophokles, ép úgy, mint később Shakespeare vagy Molière, maguk is szerepeltek a világot jelentő deszkákon. Akárhányszor megtörtént, hogy a híresebb prota-

gonistákat fontos diplomatai kiküldetéssel bizták meg. Hol van napjainkban színész, akinek ehhez fogható társadalmi állása volna?

Azok az igények, melyeket akkoriban a mindig sugó nélkül játszó színész hangjának erejével és hajlékonyságával szemben támasztottak, sokkalta nagyobbak voltak, mint jelenleg, mert a színésznek egy és ugyanabban a darabban rendszeren több, nem ritkán még női szerepet is kellett játszania s így 2, 3 vagy még több személynek a szellemébe és beszédmodorába behatolnia. Azért a görög színész hangjának a kiképzése és fejlesztése céljából valóságos trainingnek vette magát alá, melynek előírásához tartozott a szabadban való gyakori mozgás, a massage, az italtól és érzéki élvezetektől való szigorú tartózkodás, szóval mindenben a legnagyobb mérsékletesség.

Éveken át kellett a kezdő színésznek naponta ülő helyzetben szavalnia vagy fekve óraszámra skáláznia. A helyes dikció tisztaságára kiváló gondot fordítottak, amire a görög nyelv ritmikai finomsága miatt szükség is volt. Hogy ezt a kifogástalan dikciót milyen szigorúan követelte a rendkívül fogé-

lehet, a testeket és lelkeket ugyanazon egy szeretet magasztos köteleke. S e kötelek búbajos kifejezője a feltámadás szép ünnepe: a husvét, tavaszi napjával, enyhe szellővel, madárdallal, bimbó-nyiló búbájával. Öreg és ifju, nagy és kicsi egymással vetekednek kölcsönösen ki-tüntetni a szeretetben való egybe-olvadást.

A hétköznapi gondok széjjelfoszlanak, mint a komor felhők a téli égről. Derült jókedv mosolyog a szemekből, mint a tavaszi nap az égen. Az édes anya himes tojásokat fest a gyermekek számára, az apa is megkísérli újra: ha nem felejtette-e még el a régi mesterséget, cifra figurákkal díszíteni a piros tojásokat? Azután következik a tojásosztogatás. Jut belőle minden jóbarátnak. Azután az öntözgetés, a véráldozás fenmaradt régi emléke, még abból az időből, mikor az emberek nem csupán a szivekben, hanem forrásoknál, berkekben oltárokat állítottak fel az isteneknek. Így szövődik össze mult és jelen, pogány hit és tiszta erkölcs és változik át a babona szeretetté a feltámadási hit által, a feltámadás napján, a gyönyörű szép husvét ünnepén, mely hogy minden olvasónknak, jóbarátunknak boldogságot, jókedvet szerezzen, tiszta szívből kívánjuk!

H z Estharang.

Virágünnep volt künn a zöldben.
Madárdalos, hús völgy ólén,
Virággal volt a rét behintve,
Virágból volt körül — sővény.

H zene oly csábosan szólt,
Oly táncrahívón, édesen!
S mi mégis messze elbolyongtunk
H távol bérceken, völgyeken.

Cspongva csörgött utunk mentén
Egy pajzán, hűtlen kis patak; —
Szerelmes esti pírban égtek
Körül a tölgyes béréfalak.

S hogy mentünk szóltan, álmódzva,
Títkos sóhaj kél ajkamon:
Tán sohasem jön újra vissza
Ez a magány, ez alkalom!

S míg bámulom tűzét szemednek,
— Keblemre vonva fejedet, —
Kábult agyamnak vágya támad
Ólelni, bírni tégedet!

H gondolat, vágy lángra gyulaszt,
Eremben száguld, forr a vér —
Elkárhozni, pokolra szállni
Egy pillanatnak üdvéér!

... De im, kigyul az első csillag
H z ég peremén, ott alatt;
H szomszéd falu templomában
Imára szól az estharang.

H zene hallgat lenn a völgyben,
Csak szellő súg a fák között,
H z egész tájra körüldöttünk
Szent ájtatosság költözött . . .

S mire a hold megkezdí utját
H mérhetetlen tájakon,
Eléd borulva, bűnbánóan
H harangzúgást hallgatom . . .

Balla Miklós.

Husvétkor.

Diadallal kiáltjuk, mikor harangoknak zúgószava hív ma Istenházába, hogy az eszmét megölni nem lehet. Majdnem kétezer évnek mindig fényesebb, ragyogóbb tanúsága szól mellette és akármilyen dekadenciában él az emberiség és akárhogyan meghalványodik az erény, — ezen a diadalmas napon mindannyian érezzük, hogy amit a sírózók álmétkodva hirdettek, — igaz, Jézus feltámadott és tanúságot tett isteni hivatásáról; eszméje pedig: a keresztény emberszeretet áldására válik az emberiségnek.

Mily nagy szüksége volt az emberiségnek a kereszténység magasztos kultuszára! Hiszen a világtörténelemnek voltaképpen csak egy igaz nagy eszméje volt: a kereszténység, amely meg a népek egész gondolatkörét, eszményeit, életcéleit megtartotta, erkölceit megtisztította, szemét az égre emelte.

A kereszténység az emberszeretet jegyében indult, hirdetője oly fenköltén, oly önzetlenül és oly áldozatkészen élt, hogy valóban a tökéletes emberi életnek oly példájával szolgált, mely már csak isteninek nevezhető. És bizott, hogy szenvedései árán megváltja a világot. Bizalma hitté szilárdult és ha nagy akaratereje a testi kínzások közben egy percre megrendült is, fölkiáltván: „Istenem, mért hagy-

kony és finomult izlésű görög nép, annak bizonyosságául álljon itt egy Hegelochos nevű színész esete, aki egyetlenegy hangnak téves értelmezése miatt egész Athénben gúny tárgyává lett. Mennyire ráférne az ilyen alapos, a szép és biztos kiejtésnek minden árnyalatát kellően érvényesítő kiképzés vagy dresszura különösen a mi, lipótvárosi jargonban utazó színészeinkre!

Az ének és szavalati kurzuson kívül a görög színésznek még a tornatanfolyamot: a palástrát és a tánciskolát is el kellett végeznie, az utóbbit főleg azért, mert a mozdulatokat gyakran a zene ritmusa szabályozta. Az előirt álarc folytán hiányzó arcjátékot a kar, a kéz és az ujjak kifejező játékával: csudálatosan gazdag és változatos gesztikulációval pótolták. Az erre való természetes hajlandóság egyébként ép úgy meg volt a görögökben, mint ahogy meg van manapság pl. az olaszoknál és franciáknál.

A 3 színészen kívül természetesen más személyek is szerepeltek a színpadon, mint a királyok kísérői, fegyverhordozói stb. De ezek a statiszták többnyire néma szereplők voltak. Csak elvétve fordult elő, hogy néhány

szóbeli álló mondókát biztak rájuk. Számuk is nagyon korlátozott volt, mert már a görögök is gyakorolták egész csoportoknak egyes személyekkel való jelzését, aminek mostanában a vidéki színpadokon nem egy száználmas példáját láthatjuk.

A görög színészek jelmezeinek a leírását a szemléltető előadáshoz nélkülözhetetlen képek hiányában mellőzöm; csupán a tragédiában használt jelmezek egy sajátosságáról akarok megemlékezni: a kothurnusról. Ez vastagon talpalt félszima volt, melynek az vala a rendeltetése, hogy a színésznek az alakját jóval a rendes emberi mértéken felül emelje. A római hódoltság idejében, a császárkorszakában, a talp vastagsága elérte a 20 cm., ami a mozgást felette megnehezítette s nem ritkán a szereplőnek a bukását idézte elő.

Amikor a 4-ik század folyamán a színművészet hatalmas fellendülése következtében a színészek száma jelentékenyen megnövekedett, külön renddé alakultak és érdekeiknek hathatós istápolása végett megalapították a világ első színészegyesületét: a dionysosi művészek synodusát, melynek hatásköre nem-

csak az anyaországra, hanem Kis-Ázsiára és a többi gyarmatokra is kiterjedt. E látszólag csekély fontosságú eseménynek óriási jelentősége azonnal érthetővé válik, ha ráutalok arra a hihetetlenül hangzó tényre, hogy a mívelt Németországnak első színészegyesülete csak 1851-ben keletkezett, a miénk pedig csak a 80-as évek elején.

Áttérek most a színi előadások ismeretetésére, amelyeket Athénben s később a többi városokban is, évenként mindössze két ízben tartottak meg: a januárius és februárius hónapokra eső Lenéi ünnepek alatt és a március és április hó folyamán ugyancsak Bachus tiszteletére rendezett nagy vagy városi Dionysziák bizonyos napjain, még pedig rendszerint március 9—13-ig. Ezekhez járultak még a decemberi mezei Dionysziák, amelyekben vándor színésztrüppök az Athénben már színre hozott tragédiák és vígjátékok előadásával szórakoztatták a jámbor vidéki népet.

A városi Dionysziákon inkább tragédiákat, a lenéi ünnepek alatt pedig főleg vígjátékokat adtak elő.

tál el engem!" — a legborzalmasabb kínhalált békében tűrte s még a latrot is megtérítette, aki e tökéletes embert látván, vonagolva a halálkínoktól, elsőül tett tanubizonyságot, hogy „Valóban Isten fia volt!”

És föltamadott. Tizenkilenc századon át emberi nagyságok, világhatalmasságok születtek, de Hozzá való nagy nem volt. A betlehemi istállóban született az emberiségnek örökké legnagyobbja, aki változó áramlatok, uralkodó eszmék tisztító tüzeiben, a tudomány hullámveréseit kiállotta és a változó áramlatok közben ma és messze ezredekre eszményképe lesz az emberiségnek.

Eszméi, tanításai mindig és mindenhol hódítanak. Csodálatos, varázslatos ereje van a Jézus legfőbb tanításának, az emberszeretnek. Az elnyomottak, a gyöngék, a szenvedők mindig megértik ezeket a tanításokat, amint a galilei halászok voltak az elsők, akik érette lelkesedtek. A szót, mely hirdeti, hogy szeresd a te felebarátodat, mint tenmagadat, azonnal megértik és mily meggyőző, sarkalatos igazságnak találják azt, hogy „a mit akartok, hogy veletek cselekedjenek, ti is azt cselekedjétek másokkal.“ És a hívők leborulnak ez isteni törvények előtt, melyek oly emberiek, nekünk valók, boldogulásunkra célzók. Az a társadalom-

tisztító folyamat, mely eltörülte a rendiséget, a kasztokat, az emberi bálványokat és nemcsak Isten, de az emberi törvény előtt is egyenlőséget teremtett: a kereszténység elveinek hódító munkája volt. Ha Jézus életét, embertársaival való érintkezését nézzük, ha látjuk, mint hirdette a társadalom egyenlőségét, hogyan ostromozta a születésére, vagyónára büszke gőgöt: be kell látni, hogy évezredekkel megelőzte korát és az emberiség méltó küzdelmeinek legteljesebb programját megadta.

De fölemelte szemünket az égre. Azt akarta, hogy a lélek-nemesség és tisztaság legyen az ember küzdelmének tárgya. Ne az anyagért küzdjön, hanem lelke igazáért. A társadalom erkölcsi térre való helyezésében érte el küldetése céljait és mennyi gyönyörűséget okozott már e földön is azoknak, akik őt megértették.

Hiába feszítették meg. Resurrexit. Bebizonyította, hogy az igazságot megfeszíteni nem lehet. És minden fordulója az ő nagy tragédiájának és minden fordulója az ő megdicsőülésének újabb fényessége az általa hirdetett elveknek. Ha a napi szürke élet, a hétköznapok megközömbösítik a modern ember lelkét hitének isteni eredete felől: itt a nagyhét komor, fönséges szertartása, a husvét diadalmas ünnepe, mely még a legsivárabb lelket is

fölemeli az égre. Az Istenember küldetésének a legnagyobb ereje. Amíg eszményi célokért tud az ember lelkesedni, küzdeni, addig tart Jézus küldetése. És ez a küldetés örök. Azért kell biznunk mindenha az igazságnak föltámasztásában.

Levelet írtam...

Levelet írtam, hosszú levelet,
Nadd lopjon egy kis fájó örömet
Beteg testvérem lázas homlokára.

Volt benne minden: biztatás, remény,
Gyógyulj csak kissé — irám — kis öcsém,
Érted megyünk mindketten nemsokára.

Óda viszünk, hol éltet ad a nyár.
Arcod csókolja enyhe napsugár
S lágy szellő bontogatja szárnyait...

S amit leírtam, azt hittem való,
Őn én ábrándos, mindig álmodó!...
Csak most tudom, hogy' fáje szé — fuit...

Dr. Radványiné-Ruttkay Emma.

Érsekmegyénk tanügye.

(A kalocsai érsekmegye népiskoláinak és tanügygyel foglalkozó egyéneinek Évkönyve 1906.)

Egy csinos füzet hagyta el a napokban a nyomdát, amelyben érsekmegyénk tanügyére vonatkozó adatok vannak összesítve, hogy az érdeklődők megismerhessék a nagy érsekmegye területén levő katolikus népoktatási intézményeinek állapotát, összevethessék fejlődését és levonhassák belőle az okulandókat.

Igaz, hogy ez a füzet csak az érsekmegye katolikus felekezeti népiskoláiról számol be, de mert Bácska teljesen az érsekmegyéhez tartozik, de meg mert megyénk népiskoláinak legalább 60% kath. felekezeti,

A görög előadások egy dologban teljesen elütnek a mieinktől: valóságos versenyek voltak, melyeken nemcsak a költők mérték össze erejüket, hanem többnyire a darabokban fellépő színészek is. Az első ilyen, hitelen bizonyított verseny a 70-ik olimpiada idején, 500 és 497 között folyt le. Ekkor három tragédia-költő küzdött az elsőségért, ki-ki 3 tragédiával és egy, a végtelenül komoly előadás vidám befejezéséül szolgáló satyr-játtal, melylyel a szerzők különösen a miveletlenebb elemeknek, vagy a mi műnyelvünkre átfordítva, illetőleg a jelenlegi viszonyokra alkalmazva, a karzat és a kakashül mulatni vágyó közönségének akartak kedveskedni. Kezdetben e három tragédia, sőt még a bohózat függeléknek minősíthető satyr-játék is, ugyanazt a mythost tárgyalta. A drámáknak egy ilyen csoportját, tehát mind a 4 darabot együttvéve tetralógiának, magát a 3 tragédiát pedig trilogiának nevezték. Egy előadási ciklus alkalmával 3 tetralógia és 3 vigjáték került színre, ami 3 egész napot vett igénybe, kora hajnaltól, alkonyatig. A 4-ik században a 10 tragédiára 5 vigjátékra és egy satyrjátékra bővült műsorra való te-

kinttel, az előadási napok számát is megtoldották egygyel, úgy hogy ezentul a drámai előadások már 4 napig tartottak.

Ha valamely költő részt akart venni az állam rendezte versenyen, valószínűleg még az év elején jelentkeznie kellett az illető archonnál — így nevezték a köztársaság legfőbb tisztviselőit — aki a néki bemutatott művek alapján kórust engedélyezett a boldog szerzőnek, kijelölve egyttal a kórus szervezőjét is, a koréoszt. Athénben az államhatalom a gazdag polgároktól nemcsak adót és egyéb illeteket szedett, hanem alkalomadtán még bizonyos, a köznek javát előmozdító külön teljesítményeket is követelt. Ezek közé tartozott a kórusnak a szervezése és kiállítása is s az athéni polgár mindenha a legnagyobb megtiszteltetésnek vette e néha igen nagy költséggel járó, felelősségteljes tisztségnek az elfogadását. A tragikus kórus vagy kar Sophokles korában, tehát a K. e. 4-ik században 15, a satyrjátéké 12, a mozgalmas cselekvényű vigjáték kórusa pedig 24 tagból vagy kardalusból állott. Ezekhez járultak még a kíséző zenét szolgáltató flótás és a mellékszembélyek, a statiszták.

A darab előkészítéséről és rendezéséről sok esetben maga a költő gondoskodott, ha pedig nem volt hajlandó ezt a fáradságos feladatot magára vállalni, akkor a betanítás nehéz munkáját vagy az első színész, vagy egy külön erre a célra szerződött ügyes oktatómester, illetve főrendező végezte. Hónapokon át folytak a próbák, míg a darab végre megérett az előadásra.

Az előadás napján már napfelkeltekor özlött a nép a színház felé, ünnepi hangulatban és ünnepi ruhában. A beléptidij mindössze 2 obulus, körülbelül 30 fillér volt, s ezt is az államkincstár adományozta Perikles korában. Számozott vagy föntartott hely nem létezett, mindenki az érkezés sorrendje szerint szabadon választhatta meg ülőhelyét, ami eléggé bizonyítja a görög színház demokratikus jellegét, szemben a mi színházaink arisztokratikus és plutokratikus jellegével, ahol az istenadta nép legfeljebb az állóhelyekről és kakashülről elmélkedhetik egyenlőségről és testvériségről. Csak az állam főbb tisztviselőinek, Dionysos isten papjainak, győztes hadvezéreknek vagy idegen országok követéinek szavazott meg a mindenható nép

igy bizonyára érdemes az Évkönyv beszámoló adatait a nagyközönséggel is megismertetni.

Sőt bizonyára nem vagyok egyedül amaz óhajjal, bárha évente olvashatnók e lapok hasábjain a többi felekezeti iskolák beszámolóját is, no meg a községi és elenyésző számban levő állami népiskolák adatait is; mert hiszen a közvélemény úgy is tájékozatlan az iskolaügyekben, legalább ez évi jelentésekből, azok ismertetéséből látná, hogy a népoktatás hol, melyik téren fejlődik, hol hanyatlík és vajjon mi ezeknek indító oka, előidézője.

A megyénk katolikus népoktatásügyével foglalkozó fentemlített Évkönyvnek a nagyközönséget is méltán érdeklő adatait következőkben mutatom be.

Az első betekintésre mindjárt két igen fontos személyi változás tűnik szemünkbe az Évkönyvből. Ugyanis a népiskolai Főhatóságot, mint új érsekünk, dr. Városey Gyula személye tölti be, aki e magas állásában is időt tud szakítani arra, hogy a népoktatásügygel behatóan foglalkozzék. Az érsek ur, mint kiváló tanferfiu kedvvel s érdeklődéssel karolja fel a tanügyet s bizonyára ezzel az évvel egy új, szép jövő nyílik meg a katolikus tanügy történetében.

A másik személyi változás az, hogy a főtanfelügyelői hivatalra Zundl Péter kanonok lett kinevezve. Az új főtanfelügyelő — úgy mint az érsekünk — a Bácska szülötte és így közvetlen közelből ismeri tanügyünk helyzetét, tisztában van annak hiányaival s bizonyára tudni is fogja módját azokat kicsiszolni, kijavítani. Az a főtanfelügyelői Körirat, melyet Zundl kanonok küldött az iskola vezetőihez és tanítóhoz, bizton engedi reményleni, hogy dr. Mayer Béla püspök és főtanfelügyelő méltó utódot kapott. Nem lehet feladatomban itt ismertetni a nagy szakértelemről tanuskodó köriratot, de annyit ki kell emelnem, hogy a főtanfelügyelő kilátásba helyezi az iskolák látogatását és egyenes óhaja, hogy minden tanügyet érintő mozgalomról értesítéssel birjon. „Az egyház és a haza nagy érdeke függ — ugymond — a népoktatási intézetek működésétől“ — ezért elvárja, hogy munkatársai: a plébánosok, tani-

külön diszhelyeket az első padosorokban, vagy ezek elé állított, kőből faragott székeken. Már majdnem teli a színház, amikor a nézőtéren egyszerre csak nagy mozgás támad. Egymásután megérkeznek a város híres szépségei, akik már jól ismerték azt a napjainkban is szerte divó fogást, hogy a feltűnéskeltésnek legbiztosabb módja a későn érkezés. Beérik a legrosszabb hellyel is, mert előttük teljesen közömbös az, hogy látnak-e valamit, fődolog, hogy őket lássák. Magukat mutogatják és fényes öltözéküket, s így gázsi nélkül közreműködnek a játékban. Tout comme chez nous. Akárcsak mi nálunk!

Az egyes darabok közötti pauzákat a közönség a magával hozott élelmi szerek elfogyasztásával s az előadott műről való, sokszor igen szenvedélyes vitakozással töltötte ki. Szokásban volt, hogy ilyenkor az előadások rendezője vagy maga a költő is frissítőket, bort vagy gyümölcsöt hordatott körül, természetesen a maga tárcájának a terhére.

Hogy mennyire az érdeklődés központjában állottak ezek az előadások, azt

tók és hitoktatók kitartó buzgósággal teljesítik fontos munkájukat. A segédtanfelügyelő: Petrovác József képezdei igazgató-tanár.

Ezután felsorolja az Évkönyv a hat főtanterületre osztott kerületek hivatalos iskolalátogatóit. Az I. főtanterület (a kalocsai, miskei és keceli esperes kerületekből) iskolalátogatója: Makay Gábor akasztói esp. plébános. A II. kerület (hajósi, almási és szabadkai esperességből) iskolalátogatója: dr. Zgama Károly mélykúti plébános. A III. kerület (a bajai, szántovai és zombori esperességből) iskolalátogatója: Maison Mihály regőcei esp. plébános. A IV. kerület (az apatini, bácsi és kulai esperességből) iskolalátogatója: Mladoniczky Vince kulai plébános. Az V. kerület (a topolyai, óbecsei és zentai esperességek) iskolalátogatója: Márton Mátyás magyar-kanizsai plébános. A VI. kerület (a palánkai és ujvidéki esperességek) iskolalátogatója: Kirschbaum Lajos titeli plébános. A tíz év előtti iskolalátogatók közül ma már csak egygyel találkozunk e téren és ez Kirschbaum Lajos, a többi ujjabb.

A következő fejezet az érseki képezdekről szól. A férfiképezdeben a jelöltek száma 105, tíz év előtt csak 64 volt. Igazán csodálatos, hogy erre a rosszul fizetett néptanítói pályára ily sok a jelentkező. A polgári tanítónőképezde 52 növendékkel bir. Ez a szám is óriási, holott alig 4—5 polgári leányiskola van a megye területén. A tanítónőképezdeben a jelöltek száma 127, tíz év előtt 109 volt. Az iskolanevek társulatának 32 jelöltje van köztük.

Ezután az érsekmegye 17 esperes kerülete szerinti csoportosítva következnek az iskolákra és a tanítókra vonatkozó adatok. Legtöbb tanköteles van az óbecsei kerületben 6399, azután a bácsalmásiban 6399 és az ujvidékiben 5106; míg legkevesebb a kalocsai kerületben 1345. Legrendesebb az iskolalátogatás a hajósi kerületben, ahol 1721 növendékből följár iskolába 1716 és a bácsiban, ahol 2146 növendék közül rendszeren jár 2133. Annál hiányosabb a beiskoláztatás a topolyai kerületben, ahol közel 900 tanuló nem jár iskolába és az óbecseiben, ahol ezer gyermek nő fel iskolázás nélkül.

Az ismétlődő iskolakötelesek oktatása ál-

fényesen illusztrálja a többi közt az a körülmény, hogy erre az alkalomra az állam az adósok börtönének a foglyait is szabadon bocsátotta kellő jótállás mellett s egyuttal szigorúan megtiltotta a foglalatást és a még gyűlöletesebb végrehajtást. Igazán kár, hogy a jelenkor nem ismeri ezt a végtelenül liberális intézkedést. Képzem, hány ember sirja vissza lelke mélyén ezt a régi jó időt!

Ime eléggé részletesen és áttekinthető formában a görög színház története, amely az idők folyamán különösen Athén városa lakóit azzá tette, aminek a párját a világhistóriában hiába keresnők: a legalsóbb rétegekig mivel és művészi kérdésekben hámulatosan járatos, finom izlésű polgárokká.

Ha kissé hosszadalmasan időztem e tárgynál, úgy ez azért történt, mert dokumentálni akartam önök előtt azt a sokszor hangoztatott tényt, hogy a görögök, mint a művészet többi ágában, a színészet terén is a világ igazi tanítómesterei voltak.

(Folyt. köv.)

talán hiányos. Egyes helyeken egyáltalán nincs róla gondoskodva, ahol van, ott meg a kötelezettek fele is alig jár iskolába.

Az adatok összesítéséből látjuk, hogy a róm. kath. tanköteles gyermek van az érsekmegye területén 58.051 (tíz év előtt 57.630) és ebből iskolába tényleg jár 52.456. E szerint 90,37% jár iskolába. Itt hanyatlás van, amennyiben tíz év előtt a tanulók 92,96% járt iskolába. Még szembetűnőbb az ismétlődő iskolakötelesek betételése körül a mulasztás. Most 66,9% jár iskolába, míg tíz év előtt 70,03% járt. Mindenesetre érdekes volna tudni, hogy kit, kiket terhel a felelősség ezért a visszaesésért, amely árnyat vet az iskolai hatóságok munkásságára.

Egyedül a hiányos beiskoláztatásnak tulajdonítható az is, hogy míg tíz év előtt egy tanítóra átlag 92 tanuló esett, ma már 84 gyermek esik csak.

A tanítókra vonatkozó adatokból fölemlítjük, hogy a megye területén 160 helyen 628 róm. kath. tanítói állomás van. Három kivételével a többi be van töltve. Ezek közül 441 férfi és 182 női állás. A tíz év előtti adatokkal egybevetve látjuk, hogy a férfiállások 3-mal apadt, míg a női állás emelkedett ötvennel. Ugylátszik az ujjonnan szervezett állások legtöbbször női állás volt. Olyan tanító, aki egyszersmind kántor 83 van az érsekmegye területén.

A következő rész a tanító-egyletekre vonatkozó adatokat közli. Az érsekmegyében 6 tanító-egylet működik. Kár, hogy itt nincs jelezve a tagok száma.

A kalocsai kántor-tanítói nyugdíjintézet tagjainak névsora következik ez után. Ezt az üdvös intézményt a tanítószeg nem karolja föl kellő szeretettel, pedig megérdemelné, mert igen szép segélyben részesíti nyugdíjas tagjait és azok családjait. Egyes kerületekből — szinte hihetetlen — csak 4—5 taggal bir. Legtöbb tagot ad a palánkai (21) és az óbecsei (19). Az összes tagok száma 157 csak. A 628 tanítóból bizony ez jó kevés. Nagyon helyes lenne, ha az érseki hatóság kötelezővé tenné a belépést, mert így még jelentősebb feladatot teljesítené ez üdvös intézmény.

Végül a róm. kath. tanítók betürendes névsora következik, ahol minden tanítónál jelezve van születési helye, éve; képezésének ideje, végzett tanulmánya és működésének helye. Ez a névsor igen érdekes, különösen a tanítókra, de baj, hogy nagyon felületesen van összeállítva. Olyanok is szerepelnek benne, akik már elhaltak és viszont sok olyannak a neve hiányzik belőle, akik már évek óta működnek. És így aki hiteles adatokat akar, nem igen támaszkodhatik erre.

Az Évkönyv utolsó lapján jelezve vannak az év halottjai. A múlt 1905. évben három tanítója halt meg az egyházmegyének. Ezek: Bódis Gyula dávodí, Jung Ignác zombori és Michler József csávolyi tanítók.

Ezekben kívántam ismertetni az érsekmegye népiskoláinak Évkönyvét! . . .

— 5. —

A zombori ügyvéd-egylet 1905. évi jelentése.

Tekintetes közgyűlés!

A zombori ügyvédi egyesület lefolyt éve nevezetes mozzanat nélkül telt el, a jogélet tekintetében. Kartársaink közül négyen haltak meg rövid időközökben ezen év alatt, Perviz Sándor, Györgyovánszky György, Vaiter Nán-

dor és Pribil Ernő, kik közül az utolsó választmányunknak is buzgó tagja volt, miért is a választmány e vesztesége felett érzett fájdalmát jegyzőkönyvben örökitette meg.

A tagok létszáma e veszteségek dacára sem fogyott, mert az elhunytak közül ketten nem is voltak az utóbbi években egyesületünk tagjai, másrészt új tagokkal, névszerint dr. Turányi Zsigmond, dr. Janovich Miklós és dr. Gál Rezső kartársakkal gazdagodott a névsor, úgy hogy a múlt közgyűlés 44 tagjával szemben, ma 45 tagunk van.

A lefolyt egyesületi év alatt történt a jogászközönségünket érdeklő személyváltozás a törvényszéki elnöki állásban. Dr. Gozdsu Elek előlépett temesvári kir. ítélőtáblai főügyészre és helyébe dr. Eperjessy Béla szabadkai kir. ügyész lett kinevezve.

A zombori ügyvédi egyesület választmánya küldöttséggel, Vértési Károly elnök vezetésével, bucsuzott el a távozó elnöktől, és azon határozatát, hogy a tiszteletere bucsulakomát rendez, vagy a rendezésben közreműködik, csak azért nem fogantathatta, mert ez ellen dr. Gozdsu Elek a leghatározottabban tiltakozott.

Az új elnököt is Vértési Károly vezetésével küldöttségileg üdvözlöttük és a tiszteletere birótársai által rendezett banketten, ezek meghívása folytán, résztvettünk.

A társadalmi szereplésünk körébe tartozik, hogy a Schweidel-szobor leplezésében, amelyet az elnökünk vezetésével álló Schweidel-bizottság emelt városunk örökös büszkeségére, testületileg résztvettünk. A lefolyt egyesületi évben 2—3 társas mulatságot rendeztünk, a nyári hónapokban a szabadban. Később teremben; amelyen tagjaink vendégeikkel együtt szép számmal jelentek meg. E mulatságokat mindazonáltal ritkábban tarthattuk, mint ahogy a múlt közgyűlésen tervbe vettük, mert figyelemmel voltunk közönségünk ily irányú óhajására.

Ez évben zajlott le az 1904. évi juristabál sikere által felbuzdított jogászközönségünk óhajására a második juristabál. Itt is választmányunk vette a kezdeményezést a kezébe, és tagjaink buzgóságának köszönhető, hogy dacára a sikert veszélyeztető elemi csapásnak, hogy a Vadászkiirt-szálló leégett néhány nappal a benne tartani szándékolt mulatság előtt, mégis fényes erkölcsi sikerrel, habár anyagi haszon nélkül, a megyeháza termeiben megtarthattuk a megye legnagyobb és leghíresebb bálját.

A választmány a bíróságok azon rossz gyakorlata ellen, amelylyel minden napra kezdtek tárgyalásokat kitűzni, tiltakozott és küldöttségileg kérte föl a járásbírószág vezetőjét, hogy e gyakorlatot szüntesse be. Körlevélben hívtuk föl tagtársaink figyelmét arra a visszasságra is, hogy újabb a büntetőbírósnál a perköltség oly minimálisan lesz megállapítva, hogy 1—1 tárgyalásra, vagy feljelentésre 5—6 koronánál több nem esik és fölkértük kartársainkat, hogy minden ily esetben tartsák kollegiális kötelességüknek, a határozat megfélebbezését, mint a kar tekintélyét sértőt.

Természetes, hogy évek óta sürgetett nagyobb sérelmeink, a törvénykezési palota hiánya és az igazsági reformok késlekedése, ezen évben sem nyertek orvoslást, mert hiszen a mi bajaink, úgy a helyiek, mint akár az egész jogászközönséget érintők, bármilyen fontosak és életbevágók legyenek is — csekélységek tőpülnek azon csapások mellett, amelyek a legutóbbi időben alkot-

mányunkat érték. Mig mi a törvénykezés sebeit akartuk gyógyítani, mig a törvényhozást akartuk kedvezőbb irányba hajlítani, addig a politika ádáz fergetege, magát a törvényt rendítette meg alapjaiban, hazánk alkotmányos fenállását is végveszedelemmel fenyegetve.

És tanulságos, hogy a politikusok, akik az igazságügyi kívánalmakat oly nehezen akarják meghallgatni, akik minden apró-cseprő közjogi vitával hónapokat töltenek el, de vonakodnak 1—1 tárgyalási napot szentelni a jogszolgáltatás terén mulhatatlan szükségnek bizonyult magánjogi, büntető vagy perjogi reformok letárgyalására és életbe léptetésére, — most, a mikor minden pusztulni látszott, amikor a közjog, a közigazgatás, a politika minden biztosítéka törekeny nádnak bizonyult, hová fordultak végső és utolsó menedékül: az igazságszolgáltatáshoz.

És meglepődéssel állapíthatjuk, hogy nem hiába.

Ezért reméljük, hogy a most duló politikai fergeteg lezajlása után, el fogják ismerni az igazságszolgáltatás főfontosságú voltát az egész közélet terén, és nem maradunk már soká az ország mostohagyermekéi! — Kelt Zomborban, 1906. évi április hó 6-án. Vértési Károly elnök, dr. Pataj Sándor titkár.

H i r e k.

Husvét. A husvéti ünnepek alkalmából olvasóközönségünk és munkatársainknak boldog husvéti ünneplést kívánunk. — Lapunk legközelebbi száma folyó hó 20-án, pénteken jelenik meg.

A nagyhét. A zombori róm. kath. plébániatemplomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartatni:

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztimádással, mire a Szentség a Szent Sirhoz vitetik; ezután bunyevác szentbeszéd. — Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végeztével processzió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve, Jeremiás siralmi, éneklük: Marschall Béla kaszinóegyesületi dalárdai karnagy vezényletével Major József, Staudacher József, Fodor Mihály, Alföldy László, Szondy István, Szigeti István, Essigmann Károly és Tomcsányi Aladár. A lamen-tációkat harmóniumon kísérik Marschall Béla, Szántó Károly, Tomcsányi Aladár. — Esti 7 órakor a Sz. Sírnia ima és ének, mire a Szentség kömenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombat reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. 8 órakor tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dicsénekkal, azután a próféciák, keresztkitszentelés és Minden-szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. — Az ünnepélyes feltámadási körmenet este 6 órakor tartatik meg — „Regina coeli“, éneklük a polgári kaszinói dalárda.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étkek megáldása; 8 órakor kismise és német szentbeszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác prédikáció; 10 órakor ünnepélyes nagymise. — Délután 3 órakor vespérnye.

Husvéthétjén a szokott órákban megtartott szentmiséken kívül fél 10 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor vespérnye.

Kitüntetés. Ófelsége a király Grosz Sándor, a 86-ik gyalogezred orvosát a koronás aranyéremkereszttel tüntette ki.

Kijelölés. A szegedi ítélőtábla elnöke az 1906. évre a zombori törvényszék mint esküdtbírószághoz elnökké Eperjessy Béla zombori törvényszéki elnököt jelölte ki

Ev. ref. istentisztelet. A zombori ev. ref. gyülekezet folyó április hó 16-án, husvét másodnapján, d. e. 10 és fél órakor, az ág. ev. imaházban, urvacsoaraosztással egybekötött istentiszteletet tart. — Arany Gusztáv, lelkész Kozma László, gondnok

Tulipánkert Zomborban. Fernbach Károlyné urasszony f. hó 10-én Zombor város hölgyközönségét a magyar ipar támogatása és fellendítése érdekében értekezletre hívta össze a városháza tanástermébe. Városunknak minden szépért és magasztos eszméért lelkesülő hölgyközönsége, a társadalom minden rétegéből képviselve volt; mintegy 300—350-en vettek részt, úgy hogy a tanásterem ez alkalommal kicsinek bizonyult. Fernbach Károlyné urasszony magas szárnyalású, remek beszédben ismertette az értekezlet célját. Beszédével óriási hatást ért el. Elragadó volt látni, amint a magyar ipar pártolásáért sikra szállott. Buzdította a megjelenteket, hogy gazdasági önállóságunkat magyar gyártmányok vásárlása által tegyék lehetővé és vigyék előre. A magyar ipar pártolására buzdította a megjelent hölgyeket dr. Balogh Ernő is s beszéde után Fernbach Károlyné urnó a gyűlés határozataképen kimondotta a zombori tulipánkert megalakulását. A megalakulásról táviratilag értesítették a tulipánkert mozgalom egyik kezdeményezőjét, gr. Andrássy Tivadarnét.

A Magyar Védő Egyesület zombori főkegyesületébe beléptek a következő tagok: Vértési Károly ivén: Blumenthal Miklós, Buday Gerő, Bruck Jenő dr., Zettl Dezső, Ehrlich Nándor Fia, Fernbach Károly, Fratricsevits Aszt Vince dr., Gál Rezső dr., Husveth István, Jovánovits József dr., Koráni Ferencné özv., Mayer Nándor dr., Major Antal, Mérő Ignác, Spitzer Sándor, Schnur Lajos, Szlávay Elemér, Wagner Ádám, Vértési Károly, Vujevich Alajos. — Belányi Béla ivén: Belányi Béla, Bruck Sándor. — Ónody József ivén: Fülöp Máttyás, Husveth Gyula, Ónody József, Varmuzsa Benedek. — Báthory Miklós ivén: Bakai Károly, Balburer Mihály, Baló Joákim, Báthory Miklós, Berkó Márton, Czvéjits János, Francz Imre, Gál Sándor, Klaszovits Béla, Kocsis Sándor, Konyovits Dömötör, Korn Lajos, Kovács Mihály, Kuczi Mihály, Machorek József, Máry Imre, Nagy József, Nemessányi Sándor, Orzi István, Pipitz József, Rácz Gyula, Sántha Mihály, Schmadl Máttyás, Sztojkov•Mijó, Trauber Ignác (Folytatjuk)

Halálozás. Piskárkosi Szilágyi Jenő biharmegyei földbirtokos, a biharmegyei gazdasági egyesület alapító tagja, megyebizottsági tag, folyó hó 10-én életének 58-ik évében Berettyó-Ujfaluban meghalt.

Vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága az 1906—1911. évi országgyűlésre szóló legkegyelmesebb királyi meghívó levél meghirdetése céljából 1906. évi április hó 19-én (csütörtökön) d. e. 10 órakor Zomborban a vármegyei székház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

Pályázat. Zombor város rendőrfőkapitánysága pályázatot hirdet 760 kor. készpénz fizetéssel, 40 kor. csizmapénnel és 240 kor. lótarási átalánnyal javadalmazott városi lovasrendőri állásra. A pályázóknak sajátkezűleg irt s a városi orvos által kiállított bizonyítvánnyal, erkölcsi bizonyítvánnyal és egyéb okmányokkal felszerelt kérvényüket a polgármesterhez címezve a főkapitánynál április hó 25-éig személyesen kell benyújtaniok.

Központi választmányi ülés. Zombor város központi választmánya folyó évi április hó 13-án, ma délelőtt 11 órakor a városháza kistermében ülést tart, melynek tárgya a megtartandó képviselőválasztás tárgyában szükséges intézkedések megtétele.

Hungária fürdő. Gör. kel. szerb polgártársaink feltámadása után, vasárnap reggel 4 órakor a „Hungária“ fürdő a közönség részére nyitva lesz.

A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat XXIII. évi rendes közgyűlését 1906. évi április hó 22-én, vasárnap délelőtt 9 órakor Zomborban a vármegye-ház kistermében tartja meg. E közgyűlésre a társulat tiszteletbeli, alapító, pártoló és működő tagjai, a törvényhatóságok és intézetek képviselői, valamint az érdeklődő közönség tisztelettel meghívottnak. — Táragsorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A titkár évi jelentése. 3. Jelentés a múzeum állapotáról. 4. A számadások és a pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése s a felmentvény iránt való határozat. 5. Az 1906. évi költségvetés tárgyalása és megállapítása. 6. A jövő évi számadások és a pénztár megvizsgálására három tagú bizottság kiküldése. 7. Múzeumőr, másodtitkár és választmányi tag választás. 8. Magyarország a honfoglalás korában. Fölvessza Rohonyi Gyula, működő tag. 9. Esetleges indítványok. 10. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság kiküldése. 11. Elnöki záró szó.

Magyar Védő Egyesület. Kérem azokat a t. urakat és urnókat, kiknél védő egyesületi gyűjtőveik vannak, hogy azokat április 20. napjáig hozzám eljuttatni sziveskedjenek, mert a jelentkezett tagokkal a zombori fiókegyesület már e hó végén meg fog alakítani. Akik gyűjtőveiket kívánják, zomboriak vagy zomborvidékiek, forduljanak — kérem — hozzám. A szervező bizottság nevében Vértési Károly.

Baleset. Tegnap délelőtt 10 órakor dr. Alföldy Gedeon nagybirtokosnak a Kossuth Lajos-utcában levő emeletes házában az első emeletet összekötő nyitott folyosó egy része leszakadt. A házban lakók egyikének eselédje a nyitott folyosón elhelyezett vízgyűjtőbe öntött ép vizet, amikor a nyitott folyosó leszakadt. A zubanásra és a szerencsétlen leány sikoltozására a házbeli és az utcán járókölök összeszaladtak és megmenteni igyekeztek a teljesen elalélt leányt, akit egy darab törött márványkő fektet. Fáradozásukat siker koronázta. A szerencsétlen leány súlyos belső sérüléseken kívül a ballábát is eltörte és így valószínűleg örökre munkaképtelen lesz.

A bor és a szerelem. Patika János, szabadkai szabósegéd boldogan élt közös háztartásban Hollósi Julissal. Semmi sem zavarta a szerelmüket, zavartalan csendben élték napjaikat. Folyó hó 8-án azonban a sors megelégelte a boldogságot, közbelépett, hogy a két szerelmezt örökre elválassza egymástól és egyiket talán a halál karjaiba dobja, a másikat a börtönbe juttassa. Eszközül a bort választotta Vasárnap délelőtt Patika János alaposan belenezett a boros kancsó fenekére, ami meg is ártott neki. Délfelé, mikor már éhes kezdett lenni, hazament. Otthon békességben megebédelt, de ebéd után a bor hatása ismét jelentkezett: a mámoros ember ismét inni kívánt és el akart menni hazulról. Hollósi Julis eleinte szép szóval marasztalta, majd követelte, hogy maradjon otthon. Mikor ez sem használt, erősebb kifejezésekkel korholta, miből azután civódás lett Hollósi Julis erővel akarta visszatartani Patikát, amin ez módfelett fölháborodott. Fölháborodásában előrántotta bieskáját és Hollósi Julis hasába szurta. A szerencsétlen leány a súlyos sérüléstől összeroskadt. A segítségül hívott mentők a kórházba szállították, de életben maradásához nincs remény. Patika Jánost a rendőrség letartóztatta.

A meggazdagodás ördöge. A meggazdagodási vágy különösen az alsóbb néposztályból szedi áldozatait. Nap-nap után olvashatná pedig a nép a lapokban, miképpen csapják be a gazemberek szegény embertársait, olvassák is, de azért nem okulnak. Naiv lelkükben nagyobb a jóhiszeműség, mint a gyanakodás. Két garai cigány beállított Sztapáron egy jómódu paraszt gazdához és elbeszéltek, hogy nagyon sok pénzt találtak, de e pénzzel nincs szerencsésük; azt az ajánlatot tették tehát a gazdának, hogy adjon nekik ezer frtot és ők a talált pénzből adnak érte 10 ezer frtot. A paraszt belement az üzletbe és leolvasta az ezer frtot, erre berontott 3 esendőrruhába bujtatott cigány, mire az előbbi 2 cigány, kik az ajánlatot tették, felkapták a pénzt és megugrottak a 3 al-

esendőr is utána rontott a menekülőknél és maguk között osztokodtak. Ugyanígy esáltak ki Gomboson is egy paraszttól 1200 frtot; ez azonban a cigányoktól való félelmében nem merte őket feljelenteni. A sztapári ember feljelentésére azonban a csendőrség utána látott a dolognak és sikerült is nekik az 5 jómadarat Garán elfogni. A kicsalt pénzből 900 forint hiányzik.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság” április 8. számának 30 képe közül a legtöbb a Műcsarnok most megnyitott tavaszi kiállításáról való; ezek közt van egész sor jeles művész festménye, ugymint: Benczur Gyula, Aggházy Gyula, Hány Gyula, Stetka Gyula, Hegedűs László, Kacziány Ödön, Kimnach László, Pállya Celsztin, Ujváry Ignác és Neogrady László legújabb képei és Fűredy Rikhard Könyves Kálmán királyt ábrázoló szoborműve. A nemrég elhunyt kitűnő művésztől, Bihari Sándorról művésztársa és barátja, Roskovics Ignác ir meleg emlékeztést (arcképpel s Bihari több festményének reprodukciójával) Szépirodalmi közlemények: Vértési Gyula és Móra Ferenc versei, Petelei István szép elbeszélése s a „Regénytár” mellékleten Molnár Ferenc eredeti s Léon de Tinsau franciából fordított regénye. Nyolc kép tulipán díszszel ellátott népies faragványokat mutat be. További közlemények: tárcacikk a hétről, Berecz Antalról megemlékezés (arcképpel) 50 évi jubileuma alkalmából, Kneisel Antal Párizsból hazatért magyar hegedűművész és Geguss Gusztáv új igazságügyminiszter arcképe, két kép az orsz. nőképzőegylet leánygimnáziumának ünnepélyéről, virágvasárnapi képek s a rendes heti rovatok.

Előfizetési felhívás. A kezelésnél teljesített 20 évi szolgálat oly kézikönyv szükségéről győzött meg, mely a „nagyközönség és tanulóifjuság” szükségleteire alkalmas, könnyen átpillantható formában, kitöltött mintákkal tartalmazza: A posta, távirtda, távbeszélő és postatakarékpénztár (cheque és clearing) főbb szabályait, kiegészítésként röviden a portomentesség és postaintézethez való alkalmaztatás útját és módját is. Szélgjegyzetekkel az áttekintést emeltem. Kartársi üdvözléssel kérem tekintetes czimet, hogy legközelebb Zomborban megjelenő ily általános érdeklő közhasznú művemre előfizetőket gyűjteni kegyeskedjék! Kézikönyvem előfizetési ára, dús tartalma daczára, vászonkötésben csak 1 (Egy) korona 20 fillér, mely összeg jelen iv aláírásakor lefizetendő! Ezen összegből kérem példányonként költségeire 10 fillért levonni, további 10 fillért pedig utólag fogok a postaintézet jótékony czéljaira fordítani. Az előfizetési pénzeket 14 napon belül alantí czimemre beküldeni sziveskedjék, hogy a szükséges példányok iránt tájékozhasam magam. Ujólág kérem tek. czimet, hogy hathatós támogatásával kézikönyvem megjelenését lehetővé tenni méltóztassék; annál is inkább, mert szakirodalmunkban hézagot pótol és másrészt hivatalok, magánosok, intézetek, iparosok, kereskedők és általában bárki által csekély anyagi áldozattal megszerezhető és legjobb eredménnyel használható. Egyben tisztelettel közlöm, hogy művem Szalay Péter elnökigazgató úr ömeltóságának lesz ajánlva, ki az ajánlást kegyesen elfogadta. Zombor, 1905. évi november hóban. Heisinger Antal, posta- és távirtda főtiszt. — Gyűjtőiv a legtöbb kereskedésben található.

Mire kéri a Magyar Védő Egyesület a nemzetet?

A magyar ipar föllendülését, tehát térfoglalását és fejlődését súlyosan akadályozza egyrészt az, hogy a külföldi ipar versenye kiszorítja a hazai piacrol, másrészt pedig az, hogy a magyar társadalom a fogyasztás által nem védelmezi. Az utóbbi körülmény a külföldi versenynél is nyomasztóbb, mert ezt az önálló vámtérület hiányában egyedül a nemzet, öntudatos akarata ellensúlyozhatja.

A Magyar Védőegyesület célja: hogy a

hazai piacot első sorban a magyar ipar foglalja el. E cél megvalósulása érdekében a fogyasztókhoz a következő kérelmet intézi:

1. Minden szükségletét, amit iparos honfitársaink elkészíteni tudnak, készíttesse mindenki a hazában élő iparosokkal.

E kérés a pontatlan, rossz és hanyag munkásokra nem terjed ki, sőt azok is mellőzendők, kik a honi iparpártolás társadalmi mozgalmát arra használják ki, hogy az árakat fölesigázzák.

Kísérjék figyelemmel azokat az iparosokat, kik a mozgalom előnyeinek hihasznlására a külföldi árukat saját cégük neve alatt árusítják. Az ily cégeket kérjük a Magyar Védőegyesületnek bejelenteni.

2. A boltokban (nyílt üzletekben) szükségleteit vásárolja mindenki azokból a cikkek-ből, amelyek a hazában termeltettek, amelyek hazai gyárosok és iparosok készítményei.

A gyarmatárakat vásárolja mindenki azokban az üzletekben, amelyeknek kirakatában a Magyar Védőegyesület kirakati Védőtáblája igazolja azt, hogy a gyarmatárak a fiúmei kikötőbe érkezett hajók rakományaiából származnak.

3. Követelje mindenki, hogy a hazai gyárosok és iparosok a hazai piacon kereskedelmi forgalomba adott áruikat a Magyar Védőegyesület Védőjeggyel jelöljék meg.

E Védőjelzés alkalmazható magára az árura, az árucimkére, a dobozra, esetleg a burkolatpapírra, tartályra.

A honi iparpártolás sikere érdekében a Védőjelzést követelje mindenki, hogy a külföldi áruk hangzatos jelzése és a tisztességtelen verseny különböző fogásai hazafias célunkban ne téveszthessenek meg. Az akadályokat, ha szükséges, a társadalmi kényszer eszközeivel hársítsuk el.

4. Az 1906. évi május hó 1-től kezdve szükségleteit mindenki azokban a kereskedésekben vásárolja be, — még azokat az árucikkeket is, melyeket a honi ipar még előállítani nem tud és így külföldről vagyunk kénytelenek beszerezni — amely kereskedéseknek kirakatában a Magyar Védőegyesület Védőtáblája a honi árukra a figyelmét fölhívja.

Honleányok! Honfitársak! Semmi rábeszélés ne riasszon el senkit a honi iparpártolás hazafias kötelességének teljesítésétől!

Ha honi árut keres és követel mindenki, nyomban lesz minden kereskedésben magyar árucikk. A kereskedő azt kénytelen és köteles árusítani, amit követelnek. Álljunk ellent egyes kereskedők kísértéseinek, rébeszéléseinek. Az ország gazdasági hanyatlásának oka nemcsak az, hogy a magyar társadalom zömében elterjedt az a bűnös fölfogás, hogy csak az a jó, ami külföldi, hanem egyik nyomós ok az is, hogy sok kereskedő azt látva, hogy a társadalom (a fogyasztók) zöme mindenben a külföldet utánozza, a honi ipart nem támogatja, azzal szemben közönyös, sőt a vásárlók előtt arról kicsinylését is nyilvánítja.

Ezen elterjedt hibákat egyedül a társadalom komoly akarata és a hazafias célban való állhatatos kitartása orvosolhatja.

A társadalom követelése a kereskedőket károsítani nem fogja, mert az áruközvetítés hasznát a hazai ipartermékeken is megtalálják. Az is a kereskedő javára válik, ha a hazában növekszik a jólét, mert ezzel arányban nő a fogyasztók szükséglete, ez pedig növeli a kereskedők forgalmát, keresetét.

A Magyar Védőegyesület kérelme annál könnyebben teljesíthető mindenki által, mert

nem kéri azt, hogy igényeiről bárki is lemondjon, csak annyit kér, hogy amely szükségletet a magyar ipar már előállítani tud, ily árucikkekért ne adjuk a pénzt a külföld iparának.

Ez nem áldozat, mert föltesszük mindenkiről azt, hogy e kérdésnek a nemzeti jólét fejlesztésére való kihatást belátja s nem fogja áldozatszámba venni azt, hogy ruházati cikkeit, asztalneműit, kalapját, cipőjét, butorait, gépeit, szerszámjait, szappanját, gyertyáját, cukrát stb. abból vásárolja be, amit a különféle szükségletnek megfelelő minőségben a hazában állítanak elő és nem abból, amit a külföldről hoznak be.

Adjuk pénzünket a hazai ipar munkájáért, jutalmazzuk vele honfitársaink szorgalmát, így megbecsülve a honi ipar munkását és munkáját: az ipar erősödni és fejlődni fog, az iparosok versenyre kelnek egymással, hogy jobb és olcsóbb munkájukkal minél több tért foglaljanak el a hazai piacon.

A munkásságnak ily föllendülése rohamosan nyújt a munkanélküliek százezreinek becsületes keresetét, rohamosan csökkenti a kivándorlást, együtt marad a nemzet, a jólét és az erkölcsös munkásélet terjed hazaszerte. E cselekedetben való kitarítás jutalmát élvezni fogja a nemzet minden tagja.

A Magyar Védőegyesület e kérelmének teljesítésében ne tántorítson meg senkit az, hogy a kereskedő a külföldi árucikkeket valamivel olcsóbban kínálja, mint a hazait. Vásároljuk még akkor is a magyar árut. Gondoljuk meg, hogy ami pénzt a honi iparúkéért adunk ki, az a hazában marad, amit pedig a külföldi árukért fizetünk, abból esetleg csak az árbeli különbséget kitevő pár fillér marad itthon. Gazdálkodási érdeke ellen vét az is, aki merő üres hivalkodásból drágábban vásárolja meg a külföldi silányabb árucikkeket, mint a jobb és tartósabb hazai iparcikkeket.

Legyünk erősek elhatározásunkban és áldozatkészségben mindnyájan! Kicsinyes okok ne tántorítsanak meg minket a tettekben. Utasítsuk vissza kiméretlenül azokat, kik ez elhatározásunkban minket megtántorítani akarnak.

A Magyar Védőegyesület e kérelmének teljesítésére fogadalmat nem kér senkitől, mert bizik abban, hogy mindenki fölismeri a honi ipar mellőzéséből az országra háramló súlyos veszélyt s így mikor a nemzeti létérdekék védelmezéséről, a közjólét, a nemzet kulturális és gazdasági erejének fejlesztésére irányuló társadalmi feladatok állandó ápolásáról van szó, reméli, hogy e mozgalomhoz csatlakozni és azt erejéhez mérten támogatni senki sem fog késni.

A művelt, erős és hatalmas nemzetek példáját kövesse végre a magyar társadalom ily irányban is.

E magasztos célra irányuló munkában értsünk egyet mindnyájan, egyért: „A H a z á é r t”.

Egy életrevaló eszme.

— Honi cikkek hirdetése. —

Öreg hiba, hogy hazai kereskedőink a reklámban rejlő hatást nem tudják eléggé méltányolni, ami egyuttal tanujele annak is, hogy kereskedelmünk, sajnos, még nem érte el azt a fejlettséget, mely sok külföldi államot nagygyá, hatalmassá és gazdaggá tett.

A magyar kereskedők legnagyobb része irtózik a — nézete szerint — hiábavaló költ-

ségektől, minőnek áru hirdetését is tekinti. Nem tudja, hogy a széleskörű vevőközöniséget csak úgy lehet megszerezni, ha a közöniséget uton-utfélen figyelmessé tesszik a beszerzési forrásokra. A magyar kereskedő (tiszteltet a kivételeknek!) inkább beéri a kevés, sokszor nyomoruságosan kevés haszonnal, csak hogy ne kellessen „elprédálnia” pénzét hirdetésekre.

Igen, ha nem kerülne pénzbe a hirdetés, bezzeg akkor nem idegenkednék tőle! Csak hogy a hirdetést nem lehet ingyen csinálni. Bárki bárhova vesz fel hirdetést, annak ez költséget okoz s miután rendszeresen e foglalkozásból meg is kell élnie és hasznot huznia, a hirdetésért megfelelő árt követelni kénytelen. A magyar kereskedő tehát — s ez a furcsa — minden hirdetési közeget haszonlesőnek tart s nem tartja természetesen, mint minden más foglalkozási ágat, hogy a hirdetést eszközölők is keresni akarnak.

A felfogás, a hirdetésekkel illetőleg, az utóbbi időben ugyan lényegesen javult, de a rég elharapódzott idegenkedést egészen megtörni korántsem sikerült.

Azért is kiválóan életrevalónak kell tartanunk az Országos Iparpártoló Szövetkezetnek legujabban felvetett eszméjét. A reklamálist ugyan ez az eszme sem teszi díjtalanná, de gyakorlati megvalósítása mellett a szövetkezet hasznot huzni nem akar, csakis tényleges költségeinek megtérítését kéri s az e célból átadott összegekkel nyilvánosan elszámol. Érdekes s a közfigyelmet felkeltő az a mód is, melylyel a hirdetéseket a közönség körében terjeszti. A honi ipar társadalmi uton való propagálása végett ugyanis segítségül veszi az Uránia-Egyesületet, — s a gyárakat és ipartelepeket vetített képekben bemutatja a közönségnek.

E mód kiválóan praktikus voltát, azt hisszük, bővebben alig szükséges magyarázni. Az élvezetes előadás keretében bemutatott vetített vagy mozgókép sokkal nyomatékosabb és tartósabb hatást gyakorol, mint bárminő más hirdetés. Ha még ehhez hozzávesszük, hogy a szövetséget tisztán a hazafias cél vezérli, a hirdetést pedig csak a hirdetés körül felmerülő minimális készíadás terheli, akkor valóban igen szerencsésnek kell tartanunk ezt az eszmét, mert nem szeretnők feltételezni, hogy kereskedőink, gyárosaink, iparosaink még az eszmével szemben is régi, megszokott merev álláspontjukhoz ragaszkodnának.

Bizonyára kívánatos, hogy a magyar nemzeti jellegéhez hű maradjon. Ebből azonban nem következik, hogy azt az utmutatást, melyet nekünk a külföld a meggazdagodás tekintetében, bárha önkéntelenül is, ad, hasznunkra ne fordítsuk. Ez az utmutatás pedig tisztán arra vall, hogy a kiterjedt, kiváltképpen pedig az önálló, a külföldi versenyt kiküszöbölő kereskedelem megvalósításának leghatékonyabb eszköze az intenzív hirdetés.

Ime, egy hirdetési mód, melyet még a rosszakarat se bélyegezhet haszonlesőnek! Használják fel mindazok, kiknek a hirdetés szükséges, nemcsak a maguk, hanem a hazafias ügy érdekében is, mely utóbbi megköveteli, hogy minden hazai eredetű iparcikk a vevőközönség által pártoltassék.

Közgazdaság.

A virágmagvak vetéséről.

Kevés kivétellel minden házikertben jut hely a virágoknak, főképen pedig az ugyne-

vezett egygyári virágoknak, melyek sem a talaj, sem a tenyésztési tényezők iránt nem támasztanak nagyobb igényt és mégis a leg-hálásabban viszonyozzák a velük való fáradságot gazdag színvegyületű s kedves, kellemes illatu virágzatukkal.

A kertészet körébe tartozó növényféléket három főbb csoportba szokás osztani, és pedig: egygyáriakra, kétévesekre és végül évelőkre.

Az egygyári virágfélék élete tavasztól őszig tart. Nagyjából puha, nedvdus állományuak, a vizet s a tápláló anyagokat könnyen veszik fel, gyorsan növekednek, virágzatuk gyorsan fejlődik s magtermelésre nagy a hajlandóságuk.

Az egygyári virágok szaporítása magvetés útján történhetik s habár a mag már őszkor érik meg, vetése mégis csak tavaszkor ajánlatos, mert ilyenkor a fejlődő mag-növény mintegy lépést tartva az ébredő természettel, sokkal természetesebb, sokkal erősebb szervezetű egyedé fejlődik, aminek következménye aztán az, hogy a virágzó-képesség is tökéletesebb fokra emelkedik. Az egygyári virág magvait részben melegágyba, részben pedig a szabadba, erre a célra előre elkészített veteményes ágyásba vetjük el, a honnan aztán bizonyos idő múlva, t. i. akkor, amikor a plánta kellőleg erőssé vált, állandó helyre, a virágos kertbe kiplántáljuk. A melegágyba vetésnél a főkéllék az, hogy a melegágy ne legyen tulságos meleg s igen mély; ablakai könnyen levehetőek s takarhatóak legyenek; továbbá homokkal vegyített televény vagy kerti földdel legyen megöltve oly magasan, hogy az ablakok 3—4 ujjnyival ne fekdjenek magasabban a föld színétől.

A szabadban való veteményezés alá a talajt hasonlóan kell elkészíteni, mint a melegágyban, azzal a különbséggel, hogy a veteményt nem ablakkal, hanem mohával vagy apróbb gallyakkal fedjük be.

A veteményezést lehetőleg csendes, szélmentes időben kell eszközölni, mert ilyenkor lehet egyenletesen vetni. A vetésnél ügyelni kell arra, hogy a mag ritka sorokba szórva jusson a talajba, mert a sűrűn vetett magból kelt palánták mindig fejletlenek; aztán lehetőleg mindig olyan magfélék kerüljenek egymás mellé, amelyek egy időben szoktak kelni, mert egyik féle magja korábban, a másiké pedig később szokott kikelni.

Az elvetett magot vékonyan be kell szórni földdel s utána megpermetezni, hogy a föld nyomban megüledjék, miáltal az a maghoz jobban hozzá tapad, mi a csirázást sietteti. Mindaddig, míg a mag ki nem kél, az egész ágyást vagy melegágyat be kell takarni s ha aztán a mag csirázni s kelni kezd, fokozatosan levesszük a takarót s szoktatjuk a fiatal plántákat a naphoz és levegőhöz. Azért szükséges és kívánatos az egyidőben kelő magvakat egymás mellé vetni. Minden plánta csak akkor képes erőteljes és jól virágzó növénynyé fejlődni, ha kellőképen a levegőhöz van szoktatva, miért is kívánatos a melegágyi vetésnél az ablakokat szellőzés végett jó időben fokozatosan felemelni s később teljesen eltávolítani. A legkorábban szokott kikelni a cinia, viola, ageratum, őszi vózsa, celiosa, helianthus stb.; legkésőbb phlox, verbena, petunia, balsamina stb.

Az évelő és kétéves növények magvainak vetéséről annak idején szólunk.

Csérer Gyula.

HIRDETÉSEK.**A zombori kereskedelmi és iparbank**

ezennel közhirrre teszi, hogy a csonoplyai műút mellett, a Sáponya-dűlőben fekvő **210 holdas birtokát parcelláztatja.** Ezen birtoktest 165 hold szántóból és 45 hold kaszálóból áll.

Minden parcella 2 katasztrális holdból áll, amelyek egyenként vagy tömegesen adatnak el. A vevő a vételárból legkevesebb 200 koronát készpénzben, a maradék egyik fele után 5 1/2%, a másik fele után 6 1/2% kamatot tartozik fizetni.

Bővebb felvilágosítást ad
8-5 **az igazgatóság.**

1772/1906.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Mélykut községben leköszönés folytán megüresedett községi irnokai állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi április hó 26-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert az elkészített folyamodványok figyelembe nem vétetnek. — Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben kiszolgáltatandó 800 korona évi fizetés.

Bácsalmás, 1906. április hó 8-án.

Szutrély Lipót,
2-1 főszolgabíró.

Ad 925/1906. szám.

Arlejtési hirdetmény.

Bácsfeketehegy község előljárósága az általa építendő óvoda kiviteli munkálataira zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet. Építési, illetve költségvetési összeg: 11386 korona. Ajánlat csakis az összmunkálatokra tehető. A lepecsételt, zárt írásbeli ajánlathoz 1000 koronáról szóló letét-nyugta melléklendő. Az ajánlatok legkésőbb **1906. május hó 15-ik napjának déli 12 órájáig** a község előljáróságánál adandók be. Ajánlattévként ajánlataikban tartoznak kijelenteni, hogy jelen építkezésre vonatkozó összes műszaki iratokat tanulmányozták és azokat magukra nézve kötelezőnek ismerik el. Ajánlat általános összegben teendő és az számokkal és betűkkel világosan ki is irandó az ajánlatban. Az építkezésre vonatkozó kiviteli és részlettervek, költségvetés és építési feltételek Bácsfeketehegy község jegyzői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatok kétféleképpen teendők és pedig a folyó év nyári hónapjaira és az 1907-ik év tavaszi, illetve nyári hónapjaira.

Bácsfeketehegy, 1906. évi április hó 9-én.

Kozma Dezső, **Józsa Lajos,**
jegyző. 2-1 bíró.

Hirdetmény.

A bezdáni nagyszigeten, közvetlenül a gőzhajóállomás mellett levő birtokomra elfogadok csak **egész évi legeltetésre** 200 darab szarvasmarhát. Két évesnél idősebb tinó vagy ökör azonban nem lehet köztük. Hideg tavaszi és őszi esőzés és vihar ellen van kellő földött helyű bekerített szárnyék. Legelődij a pásztor bérével együtt darabonként 18 korona. Kihajtás folyó hó 24-ike, hazahajtás november hó közepé.

Eladok kézzel lemorzolt, a cső két végén levő fejletlen szemektől megtisztított, nádfedél alatt felkötve kitelelt 3000 kilogram teljesen csiraképes **ültetni való amerikai** fehér vagy külön sárga **kukoricát** a vevő zsákjaiban. Ára kilogramonként 20 fillér. Vasut Zombor-, gőzhajó Bezdánban.

Bezdan, 1906. évi április hó 9-én.

2-2 **Bosnyák János.**

2527/tkvi 1906. szám

Arverési hirdetmény.

A zombori királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy Csuvárdits György végrehajthatónak Galetin Simon végrehajtást szenvedő elleni 279 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a kir. járásbíró) területén levő, Zomborban fekvő, a zombori 2219. sz. betétben foglalt Galeta Simon és neje Babits Katalin nevében álló A. I. 1-2. sor, 4142 brsz. 242 négyszögöl kertre és 4143 hr. 434 ö. i. sz. ház és 79 négy szögöl beltelekből Galeta Simont megillető fele jutálékra 2461 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi május hó 2-ik napján délután 3 órakor a telekkvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsúrának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42. §-ában jelzett ártóllyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zombor, 1906. évi március hó 18-án.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Radány,

kir. törvényszéki bíró.

759/1906. kig. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Járásomhoz tartozó Mohol községében ujonnan rendszeresített anyakönyvi irnokai állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havonkénti előleges részletekben kifizetendő 800 korona évi készpénz.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi április hó 25-ig** nyujtsák be.

Zenta, 1906. március 30.

Főszolgabíró helyett:

Malonyay Béla,

szolgabíró.

2-2

Meghívó.

A zombori kerületi betegsegélyző pénztár igazgatóságának folyó évi április hó 2-án kelt 32. számú határozata értelmében van szerencsénk a közgyűlési kiküldött urakat a **folyó évi április hó 22-én** (határozatképtelenség esetén április hó 29-én) **délelőtt 10 órakor** a pénztár hivatalos helyiségében tartandó XIII. évi rendes közgyűlésre tisztelettel meghívni.

A közgyűlés tárgyal:

1. Az igazgatóság jelentése a pénztár múlt évi működéséről.

2. Az 1905. évi zárszámadás és mérleg előterjesztése, annak kapcsán a felügyelő-bizottság jelentése a felmentvény megadása iránt.

3. A tartalékalap megállapítása.

4. A felügyelő-bizottság, választott bíróság és 4 igazgatósági pöttag választása.

5. Netáni indítványok, melyek azonban 4 nappal a közgyűlést megelőzőleg az igazgatósághoz írásban beadattak.

Zombor, 1906. április hó 3-án.

Az igazgatóság.

FIGYELMEZTETÉS! A közgyűlésen jelen névre szóló meghívó felmutatandó.

Az alkalmazottak sorából választott kiküldöttek, tagsági joguk igazolására, a tagkönyvüket is magukkal hozni tartoznak.

Ha a közgyűlésen a kiküldöttek határozatképes számban meg nem jelennek, a közgyűlés minden további meghívás nélkül 1906. évi április hó 29-én délelőtt 10 órakor a megjelentek számára való tekintet nélkül lesz megtartva a fent említett helyen.

Vidéki kiküldöttek sem fuvar, sem egyéb költségeik megtérítését nem igényelhetik.

1804/1906. sz.

Hirdetmény.

Mohol község előljárósága részéről közhirrre tétetik, hogy a Mohol és Karlova községek közös tulajdonát képező kompvm joga 5 évi időtartamra **f. évi április hó 19-én délelőtt 9 órakor** a község házában árverés útján haszonbérbe fog adni.

A feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Mohol, 1906. évi április hó 9-én.

Trenka István, **Mátits Damján,**
jegyző. bíró.

Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!
A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellentáll!!!!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökerező **Delaware vessző eladás.**

Cim:

Szigyártó és Takács

szőlőteleptulajdonosok.

*—26

Telep: Alsó-Segesd. Központi Iroda: Felső-Segesd.
Somogy megye.

Zombor és környékének kizárólagos elárúsítója.

Olajfestékek, festőművészeknek tubusokban dr. Fr. Schoenfeld és Tsa Düsseldorf gyárából.

Legfinomabb olajfestékek tubusokban festő tanulóknak skizsek és tanulmányok elkészítésére.

Gyorsan és keményre száradó szobapadló fénymáz.

Borostyánkő olajfénymáz.

Linoleum és zománccfénymáz festékek.

Szobapadló kenőcsök legjobb minőségű sárga, fehér és barna színekben.

Szobapadló szeszfénymázak.

Olajfestékek minden színben.

Nem létezik jobb, mint a borostyánkő olajfénymáz, amely mint medvefej van ellátva védjeggyel.

Kocsimázolóknak részére:

„Híntó“-fénymáz (legfinomabb angol),

„Schleif“-fénymáz,

„Kerék“-fénymáz,

„Allvány“-fénymáz,

valamint az összes anyagok és kellékek, festékek, mázólok és fénymázolóknak részére

gyári áron kaphatók.

Szenzáció! Szenzáció!

Aki akarja, hogy a kályhája szobadisszé váljon, az vegyen füst és szagmentes (törvényesen védett)

Vénus kályhafényt,

annak 5 perc alatt **kefélés nélkül** bámulatatos ragyogó kályhája lesz.

Kapható: *—2

Gergurov Dániel és Fia

vas-, szén- és festékkereskedésében
ZOMBORBAN, Kossuth Lajos- (16-) utca.

Eladó takarmányrépa

Circa 1000—1200 mm. egészséges **takarmányrépa** — métermázsanként 1 koronáért — a szondi vasuti állomáshoz szállítva **eladó.**

Levélcím: **özv. Szuppek Béláné Szond** (Bácsmegeye).

Legszebb és legfrissebb
VIRÁGOK

a legnagyobb választékban, a legelegánsabb

lakodalmi, névnap, szinpad, csokrok, a legimpozánsabb babér-, pálma- és virágkoszorúk, valamint mindennemű

virágkosarak, asztal, valamint virágdiszek, legszebben és legjutányosabban üzletben kaphatók.

NAETER LUJZA

cégtulajdonos:

SPLIHÁL KÁROLY

cs. és kir. udvari virágkereskedés. 13—11

BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 7.

*

Vidéki megrendelések gondosan, pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Acetylen világításhoz:

Legjobb minőségű római darabos calciumcarbid 26.— K.

Legjobb minőségű római szemcsés carbid 30.— K.

Árak 100 kg. tiszta súlyért, tehát csomagolási súly beszámítása nélkül, ingyenes csomagolással, azonnali készfizetés vagy utánvétel ellenében, pénztári engedmény és minden levonás nélkül.

Szállítunk legkitűnőbb rendszerű acetylenkészülékeket és teljes acetylen-világítási berendezéseket is legjobban.

Allandó nagy raktár Budapesten. Gyors kiszolgálás.

SCHVARCZ JÓZSEF és TÁRSA

52—21

BUDAPEST, V., Váci-körút 26/a.

AGRARIA

KERJEN

MINDEN

GAZDA

AGRARIA-tól

ARJEGYZÉKET
gőceseplőkészletekről,
benzinmotorokról
és vetőgépekről.

Az árjegyzéket díjtalanul küldjük.

Levélcím:
AGRARIA
Budapest, Váci-ut 2.

52—17

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN

Ritka alkalmi vétel!

Bámulatos olcsón!

Villanyos csillár kiállítás.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

VILLANYVILÁGITÁSI BEVEZETÉSEK

a legmesszebbmenő szavatolás mellett.

Petroleum és gázlámpák

villanyra átalakíttatnak

Teltsch Gáspár

optikai és elektrotechnikai műintézetében

ZOMBORBAN 50-48

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

Hungária fürdő

(Zombor, Basa-utca 1. sz. a gimnázium főbejáratával szemben)

mindennap reggeli 5
órától kezdve esti 6
óráig a nagyközönség

rendelkezésre áll.

Urak részére

mindennap délig, kedden és
szombaton délután is.

Hölgyek részére

hétfőn, szerdán és pénteken
délután 2 órától, diákok ré-
szére kedden délután.

Gőzfürdőjegy 1 kor.

Kádfürdőjegy 1 K 20 fil.

Diákjegy 40 fillér,

mely utóbbi csakis kedden d. u.
vehető igénybe. *—18

Telefon a fürdőben.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK

GYÁSZLAPOK

SZÁMLÁK

LEVÉLFEJEK

NÉVJEGYEK

ELJEGYZÉSI ÉS

ESKETÉSI KARTYÁK

SÍMA- ÉS

DOMBORNOMATU

MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK

ÉS A

KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK

MŰVEK

NAPTÁRAK

TÁBLÁZATOK

FALRAGASZOK

KÖRLEVELEK

TÁNCVIGALMI

MEGHÍVÓK

TÁNCRENDEK

ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA“ KIADÓHIVATALA.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázó-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl

Keil-féle viasz-kenős kemény padló számára

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók: 8-4

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Kerestek egy **könyvelőnő**, aki a könyvelésben és levelezésben jártas, május hó 1-ére való be lépésre. Ugyanitt egy **szolga**, aki magyarul és szerbül ír és beszél, felvétetik.

Bővebb felvilágosítást ad

Sztojkovits Nenád és Társa

bank-, váltó- és zálogintézete
3-2 Zomborban.

Építési szakmában kitűnően bevált gyártmányok terjesztésére agilis ÜGYNÖKÖT keresünk.

Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérünk: jól jövedelmező! jelige alatt.

Egy német nagyközségben 1856. év óta fennálló **kézműárú és vegyeskereskedés** azonnal vagy május 15-ére átadó.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Házeladás

Dob-utca 8. szám alatti új házat szabad kézből eladom.

6-5

Özv. Thurszky Jenőné.

Karlsbad főlsleges!

Gyomorbajoknál, májbajban, szédülés, fejfájás, agyvertóulás, haspuffadás, bélrenyheség, székszorulás, aranyér, elhízási hajlam ellen biztos, gyors hatású a **THERMALIA.**

Utastással 5 korona **Kis** gyógytárában **Tiszadob.**

2-2

HELYI ÉS HONI IPARI!

Telefon-szám 50.

A Zombori Ipari Hitel- és Árucsernok-Szövet-

Telefon-szám 50.

kezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Délmagyarország legnagyobb bútorecsarnoka

Bajai-út 20. szám.

Elsőrendű munka!

Készletben tart teljes lakásberendezéseket, u. m.: hálószobákat, ebédlőket, szalon és úri szoba-berendezéseket; íróasztalokat, székeket és mindenemű lakásberendezési cikkeket.

A helybeli iparosok készítményeinek egyedüli raktára és elárúsító helye.

Az árúk kedvező részletfizetésre is adhatnak, áremelés nélkül.

Saját ház.

6-1

Saját kezelésében elsőrendű KÁRPITOS MŰHELY, melyben szigoruan szolid kivitelű árúk készülnek.

Minden szakmabeli megrendelések elfogadhatnak és pontosan eszközöltetnek.

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.